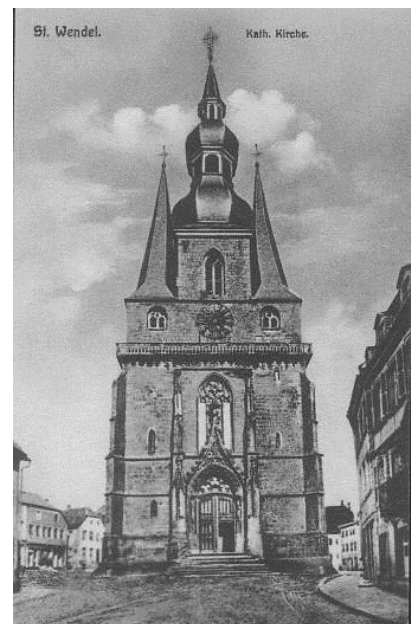

Zdzisław Nowrotek

O św. Wendelinie w skrócie

- 1. Święty Wendelin z Trewiru** (Treves) ur. w 554 r. w Szkocji, zmarł w 617 r. Sankt Wendel, kraju Saary, Niemcy. **Imieniny:** 13 stycznia, 4 lutego, 17 maja, 9 lipca, 20, 21 lub 22 października; **odpusty:** 22 październik, 21 października, 25 kwietnia. **Czczony** w Kościele rzymskokatolickim i prawosławnym. **Cuda**, działalność cudotwórcza: Wendelin leczył w cudowny sposób okolicznym chłopom i pasterzom ich zwierzęta. Po jego śmierci, za jego wstawiennictwem ratowano się przed zarazami i epidemiami. **Patron:** ludu wiejskiego, pasterzy, pielgrzymów, chorych, wędrowców, podróżnych, rolników, chłopów, owczarzy, opiekunów bydła, hodowców bydła, myśliwych; patron pól i pastwisk; leczy oczy, gardło, chroni przed zarazą i epidemią. **Żył w czasach**, gdy na stolicy biskupiej w Trewirze zasiadali: Magneryk, Gunderyk i Sabaudus. Prawdopodobnie **spotkał się z papieżem** Benedyktem I. **Miejsca pobytu:** Szkocja, Niemcy, Rzym, Niemcy kraj Saary, Westricht, pustelnia w okolicy St. Wendel, opactwo w Tholey, gdzie spędził 20 lat, wyprawiał się do Trewiru. **Status:** określany jako pustelnik, eremita z gór Wogezów, później opat.
- 2. Miejsce spoczynku, bazylika w Sankt Wendel w Niemczech.** Po śmierci doczesne szczątki złożono w celi opactwa w Tholey, następnie w miejscowości Basonevillare, ok. 10 km od Tholey, gdzie była jego pierwsza pustelnia. Nad miejscem pochówku na przełomie IX/X wieku zbudowano kościółek. Po śmierci znacznie rozwinął się kult świętego, a pielgrzymi napływali w to miejsce. W 1360 r. obok zbudowano obszerniejszy kościół, gdzie przeniesiono relikwie. Miasteczko rozrosło się dla obsługi pielgrzymów. Basonevillare przemianowano na Sankt Wendel. W 1506 roku sarkofagowi za głównym ołtarzem nadano kunsztowny gotycki styl. W 1960 roku papież Jan XXIII podniósł ten parafialny i pielgrzymkowy kościół do godności bazyliki mniejszej.
- 3. Wizerunek, atrybuty**, główne cechy rozpoznawcze. W sztuce jest przedstawiany jako młodzieniec lub mężczyzna z brodą, kijem pasterskim, naramienną torbą, psem pasterskim, wśród owiec, czasem z księgą (modlitewnikiem), rzadziej z różańcem, sporadycznie z koroną i tarczą u stóp, zapewne nawiązujących do jego królewskiego pochodzenia.
- 4. Czczony w krajach i krainach:** Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Francji, Hiszpanii, Portugalii, Czechach, Morawach, Spiszu, Orawie, Słowacji, Węgrzech, Polsce, Afryce Południowej, USA. **Miejsca kultu:** ok. tysiąc pięćset patrociniów, pięćset kaplic, sto sześćdziesiąt miejsc pielgrzymkowych.
- 5. Biografia. Pierwsza biografia** o Wendelinie pojawiła się w 1417 roku, równe 800 lat (!) po jego śmierci. Poniżej wersja z Encyklopedii Katolickiej z 1912 roku za: Löffler Klemens, St. Wendelin of Trier, In The Catholic Encyclopedia, New York:

Urodzony około 554 roku, zmarł prawdopodobnie w 617 r. (...) Wendelin był synem króla szkockiego. Po pobożnie spędzonej młodości potajemnie opuścił swój dom, udając się na pielgrzymkę do Rzymu. W drodze powrotnej osiadł jako pustelnik w Westricht w diecezji Trewiru. (...). W Tholey, gdzie działał wraz z innymi pustelnikami wyrosło benedyktyńskie opactwo. W 597 roku został jego opatem. Po śmierci został pochowany w swojej celi, a nad grobem zbudowano kaplicę. W pobliżu wyrosło miasteczko pielgrzymkowe, nazwane Sankt Wendel (St. Wendel). Wstawiennictwo świętego było potężne w czasach zarazy i chorób zakaźnych bydła. (...). Wendelin jest patronem ludu wiejskiego i pasterzy (...). W Martyrologii Rzymskiej nie ma wzmianki o św. Wendelinie, ale jego święto obchodzone jest w diecezji Trewiru 22 października.

6. Otwarcie krypty z pochówkiem św. Wendelina.

7. Die geschlossene Lade des hl. Wendelin.

8. Der Glassarg mit den hl. Reliquien.

W 1960 roku decyzją władz kościelnych dokonano otwarcia grobowca znajdującego się za ołtarzem głównym świątyni w St. Wendel. Szczątki świętego umieszczone zostały tutaj w 1338, po przeniesieniu z opactwa w Tholey. Kości okazały się bardzo dobrze zachowane, wskazują, że należą do człowieka wysokiego wzrostu, 185 cm. Po wykonaniu dokumentacji, pobraniu relikwii i poświęceniu wróciły na

swoje miejsce. Uroczystość wystawienia była publiczna, a okazją stało się nadanie kościołowi parafialnemu **statusu bazyliki mniejszej**.

Źródła:

1. Bączkowski Michał, Instytut historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, *Znaczenie armii austriackiej dla rozwoju cywilizacyjnego Galicji (1848-1918)*, Kraków 2009.
2. Bączkowski Michał, *Tożsamość narodowa żołnierzy armii austro-węgierskiej*, Kraków 2017.
3. Cekiera Rafał, *Zgryzoty i nadzieje*, Rudzica 2016.
4. ks. Gustyn Jan, *Siedem wieków parafii Rudzica*, Rudzica 2000.
5. Kropka Piotr, *Rudzica*, 2013.
6. Löffler Klemens (1912). *St. Wendelin of Trier*. In *The Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company. Retrieved January 3, 2021 from New Advent: <http://www.newadvent.org/cathen/15587c.htm>. Transcription this article was transcribed for New Advent by Thomas M. Barrett. *Dedicated to St. Wendelin*.
7. Marekwica Teresa, *Krzyże i kapliczki przydrożne w parafii Rudzica*, Rudzica 2007.
8. *Opiekun i przyjaciel, Przewodnik wokół kultu św. Wendelina w Rudzicy*, red. Rafał Cekiera, Rudzica 2020.
9. Orłowicz Mieczysław, *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Warszawa 1890 (Tom II).
10. Podosek M., *Święty Wendelin na tle epoki*, [w:] *Kaplica św. Wendelina w Rudzicy*, wyd. Parafia Narodzenia Św. Jana Chrzciciela w Rudzicy, bd. bibliograficznych.
11. Rąkowski Grzegorz, *Przewodnik po Ukrainie zachodniej*, Pruszków 2007, s. 459.
12. Towarzystwo Miłośników Rudzicy, *Opiekun i przyjaciel. Przewodnik wokół kultu św. Wendelina w Rudzicy*, Rudzica 2020.

internet:

- Saint Wendelin*, <https://catholicsaints.info/saint-wendelin/>, odczyt 06.08.2021.
- The Life and History of Saint Wendelin*, <https://electricscotland.com/history/other/wendelin.htm> , odczyt 06.01.2021.
- Św. Wendelin, pustelnik z Wogezów*, <https://nasipatroni.pl/sw-wendelin/>, odczyt 09.01.2021.
- Wendelin of Trier*, https://en.wikipedia.org/wiki/Wendelin_of_Trier, odczyt 10.12.2020.
- St. Wendel*, https://pl.wikipedia.org/wiki/St._Wendel , odczyt 10.12.2020.
- Zamkowy most czterech świętych*, <http://niemodlinzamek.pl/zamkowy-most-czterech-swietych/> , odczyt 10.12.2020.
- Imiona świętych*, <https://deon.pl/imiona-swietych/wendelin,9911> , odczyt 15.12.2020.
- Bączkowski Michał, *Znaczenie armii austriackiej dla rozwoju cywilizacyjnego Galicji (1848-1918)*, https://rcin.org.pl/Content/11455/WA303_4591_KH116-r2009-R116-nr2_Kwartalnik-Hist_05_Baczkowski.pdf , odczyt 20.11.2020.
- Bączkowski Michał, *Tożsamość narodowa żołnierzy armii austro-węgierskiej*, https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/42226/baczkowski_tozsamosc_narodowa_zolnierzy_armii_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y , odczyt 14.12.2020.

List of Scottish monarchs, https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Scottish_monarchs , odczyt 16.12.2020.

Family tree of Scottish monarchs, https://en.wikipedia.org/wiki/Family_tree_of_Scottish_monarchs , odczyt 12.12.2020.

General Information St. Wendelin Roman Catholic Church,
<http://www.st.wendelin.faithweb.com/General%20Information.htm> , odczyt 11.12.2020.